

Mobilitási és immobilitási formák a vidéki terekben

Czibere Ibolya

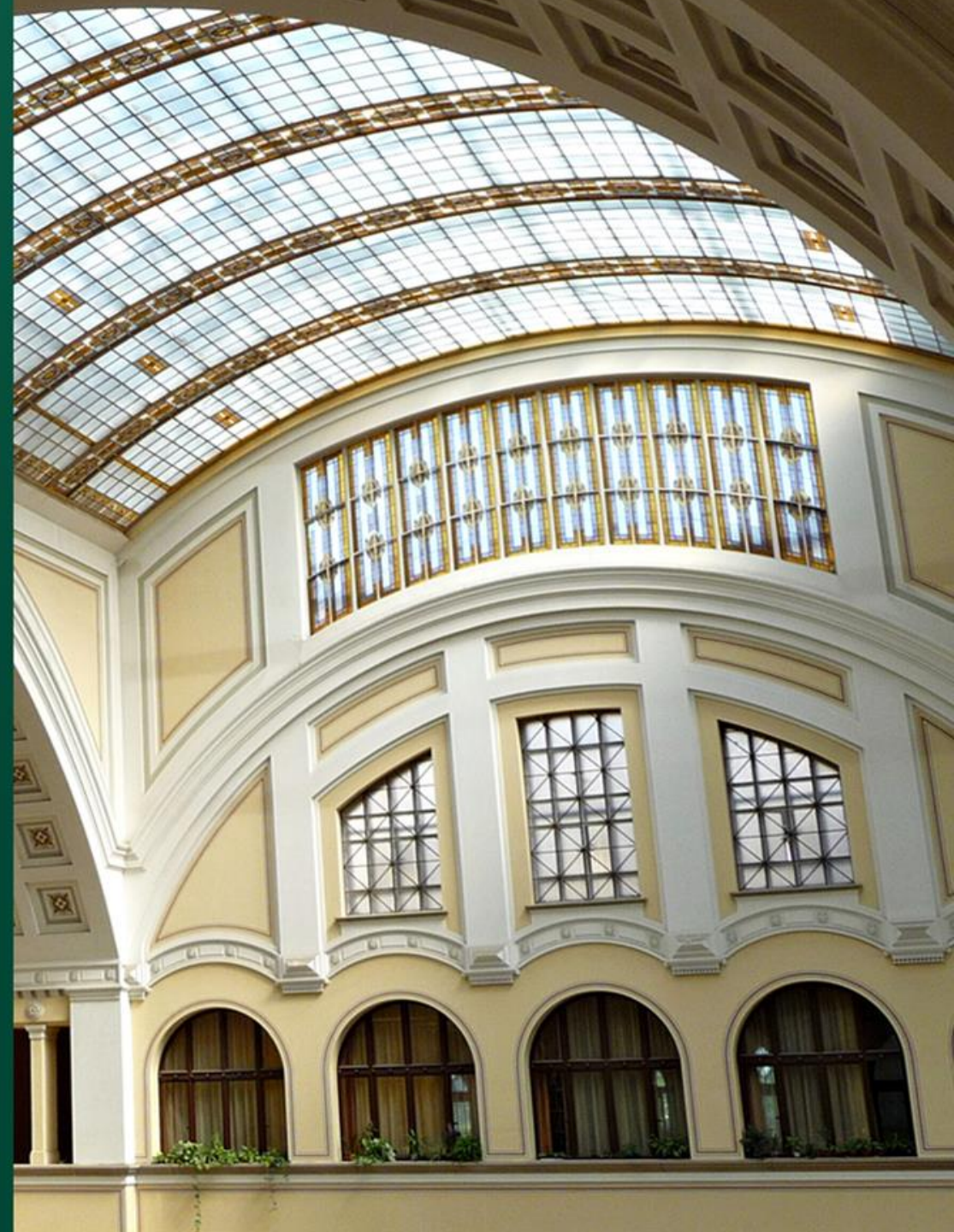
czibere.ibolya@arts.unideb.hu

MTA TK

2018. június 21.

**DEBRECENI
EGYETEM**

A mobilitás-kutatás irányai – Debreceni Egyetem

- A mobilitások és immobilitások aspektusait vizsgáló kutatás
- Társadalmi-közösségi viszonyok több szempontú feltárása - kelet-magyarországi falusi, kisvárosi és nagyvárosi mobilitási folyamatok, társadalmi mozgások - tradicionális és innovatív mobilitási formák - kooperációk, kötődések, perspektívák és részvétel szempontjai – „befagyasztott” társadalmi csoportok
- Kutatási irányok:
 - I. Immobil csoportok a falusi társadalmakban
 - II. A helyi társadalmak politikai integrációja kisvárosokban és falvakban
 - III. Új típusú kreatív nagyvárosi vállalkozási formák mobilizáló hatásai

DEBRECENI
EGYETEM

I. Immobil csoportok a falusi társadalmakban

- **1. téma:** Immobil fiatalok (és szüleik) a helyi társadalmakban
- Helyszín: 3000 fős vagy attól kisebb lélekszámú falvak (20-30 falu)
- Célcsoport: a falvakban maradó fiatalok
 - kik maradtak a saját településükön életvitelszerűen (vagy költöztek vissza - visszatörődés),
 - mit lehet tudni róluk, miért maradtak, milyen státuszúak (isk. végz., stb.) mivel foglalkoznak jelenleg, stb. (érzelmi szempontok, piaci szempontok, kényszerek, értékrend, családi kötődés, stb.) – mennyiben a befagyasztott csoportok és a szegénység újratermelődése
- Ugyanezeknek a fiataloknak a helyben élő szüleiket is megkeressük - két generáció személyes történelme - generációs metszet

DEBRECENI
EGYETEM

I. Immobil csoportok a falusi társadalmakban

2. téma: Az immobil társadalmi csoportok mobilitása – tradicionális és kreatív munkatevékenységek a „befagyasztott” társadalmi csoportok körében

- Az immobilitásra kárhóztatott szegény csoportok „mobilitási válaszai”
 - területi mozgások és
 - helyben végezhető tradicionális betanított munkatevékenységekre alapuló mobilitási jelenségek és hatások feltárása

**DEBRECENI
EGYETEM**

I. Immobil csoportok a falusi társadalmakban

„Hetelők” világa

- A témakörön belül az egyik központi kutatási téma azoknak a tényezőknek és jelenségeknek a vizsgálata, amelyek a falvakban élő családok megélhetésének egyik sajátos formáját, **a családjuktól és a lakóhelyüktől távol munkát vállalók világát** elemzik. A témán belül a munkavállalás miatt rendszeresen távol lévők, és heti vagy kétheti gyakorisággal hazatérőket (többnyire férfiak) és családjaik jellemzőit vizsgáljuk, valamint a családszerveződésre gyakorolt hatását.

DEBRECENI
EGYETEM

I. Immobil csoportok a falusi társadalmakban

Tradicionalis agrártevékenységek és immobilitás

- A természetett agrár-kultúra egyes formáinak integrációs-(im)mobilizációs hatásai a helyi betanított munkák világában, a „befagyasztott” társadalmi csoportok körében.
- A dohány- és tormatermesztés jellegzetes agrár-orientációs profil Hajdú-Bihar és Szabolcs-Szatmár-Bereg egyes tájegységeiben. Jellemző, hogy ezen növények alapvetően betanított munkákat igényelnek. Azok a leszakadó, immobil csoportok, amelyeket a földtulajdonosok bevonnak a munkákba, az anyagi tőke terén a települési átlaghoz képest kevésbé maradnak le – de nem költöznek el
- Vizsgáljuk, hogy a **tradicionális agrár-orientációs betanított munkák hogyan okoznak függőséget és immobilitást** az érintett közösségekben.

DEBRECENI
EGYETEM

+1 téma: Fiatalok mobilitási irányai

- Kb. 400 fiatal – 20-23 éves korosztály - hol vannak, hová mentek a vidéki terekből
- Társadalmi és térbeli mobilitás
- Szociometria – mitől függ, hogy éppen hol élnek, hol tanulnak, külföldön vannak-e, stb.
- Két szakaszban – adatlap és interjúk

DEBRECENI
EGYETEM

II. A helyi társadalmak politikai integrációja falvakban és kisvárosokban

1. Falvakban: A tágan és szűken értelmezett politikai ágensek és a környezet viszonyát és megítélését vizsgáljuk (helyi közigazgatás, helyi civilek).

- Az adott lakóhelyi környezetben a politika intézményi és nem intézményi jellemzőinek megítélése
 - az ezekre irányuló attitűdök mennyire határozzák meg a befagyasztott csoportok kilépési lehetőségeit.
- A lokális hatalom újratermelődésének különböző formái – a centrális támogató rendszerek leépülése – alulról szerveződő új hatalmi formák megjelenése – karizmatikus szereplőkre épülő kapcsolati rendszerek – archaikus védelmi rendszerek kiépülése – hűbéres viszonyok – struktúrák jellemzői

**DEBRECENI
EGYETEM**

II. A helyi társadalmak politikai integrációja falvakban és kisvárosokban

- 2. Kisvárosokban** - A kisvárosokban élő lokálisan integráltak jellemzőinek kutatása – kisvárosi mobilitási folyamatok
- státusz, származás, munkaerőpiaci jellemzők, iskolázottság, fogyasztási szokások, kapcsolódás a helyi hatalmi hálózatokhoz, stb.)
 - A kisváros életét meghatározó szereplők

**DEBRECENI
EGYETEM**

III. Kreatív nagyvárosi mobilitási formák

1. Startup vállalkozások – alternatív munkaerőpiaci lehetőségek – rugalmas, kreatív, nem tipikus megoldások - a nyíltak és a rejtőzködők.

2. Társadalmi innovációk

- fejlesztéseket végző szervezetek
- társadalmi innovációs versenyek díjazottjai

**DEBRECENI
EGYETEM**

Köszönöm a figyelmet!